

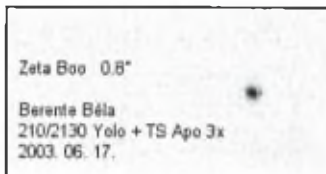
Kettőscsillagok

Áprilistól júniusig hét amatőr 63 észlelését kaptuk meg. Az STF 1819 Vir környéki ajánlat objektumai iránt viszonylag szerény érdeklődés mutatkozott; többen az egyéni utat választották. Ígéretes képek születtek Berente Béla és Schné Attila jóvoltából, akik Yolo-távcsövékre Philips

Észlelő	Észl.	Műszer
Berente Béla (Kocsér)	16	21 Y
Boleska Gábor (Budapest)	27	10 L
Kocsis Antal (Balatonúzfő)	1	34,2 T
Ladányi Tamás (Veszprém)	4	25 C
Schné Attila (Nemesvámos)	7	23 Y
Tóth Zoltán (Fertőszentmikós)	2	27 T
Vaskúti György (Vaskút)	6	20 T

ToU Pro webkamerát szereltek, és szoros kettőscsillagokról készítettek nagyszerű felvételeket. Berente Béla rögzítette az Antares, a π Aql, az α Her, a δ Cyg, az η CrB és a ζ Boo kettősöket, míg Schné Attila a δ Cyg, az ϵ^1 Lyr és az ϵ^2 Lyr párokról készített képeket. A kamera, chipjének kis pixelméretei miatt, kiválóan alkalmas fényesebb kettősök fényképezésére.

A továbbiakban két látványos látómezőrajzos észlelést mutatunk be. Kocsis Antal a Jupiter Himalia holdjának észlelése közben akadt rá a BRT 2391 nevű párra, míg Boleska Gábor a Coma Berenices Mel 111 nyílthalmazt rajzolta le binokulárjával, és bontotta fel a terület kettőseit.

14100+0401 STF 1805 1831 1998 66 30 34 5,4 4,8 8,96 9,19 Vir

Berente (21 Y, 400x): Nagyon szép standard egyenlő fényes kettős, kékesfehér csillagokkal, PA 40°.

Ladányi (25 C, 137x): Standard, fényes, könnyen bontható, kissé eltérő pár. 8 és 8,5 magnitúdó, S= 5", PA= 30°.

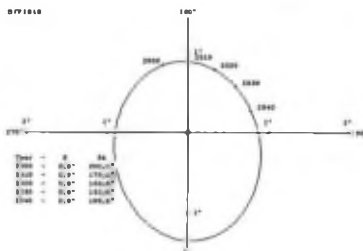
Vaskúti (20 T, 66x): Ezzel a nagyítással tökéletesen, kétkorongnyi réssel bontott, 8 és 9 magnitúdó fényességű, standard-szoros határon levő szép kettős, PA= 30°.

14153+0308 STF 1819 1828 2000 99 88 199 0,9 0,9 7,73 7,92 Vir

Berente (21 Y, 400x): Kissé eltérő igen szoros kettős korongnyi réssel bontva, sárgásfehér csillagok PA 220°-ra.

Ladányi (25 C, 323x): Kissé nyugtalan légkörnél és alacsony horizont feletti magasságnál is réssel bontja. PA= 10°/190°, egyenlő pár, a kettősség első pillantásra könnyen látszik.

Binary rendszer, 220 éves periódussal. A periasztron 2010-ben következik be.

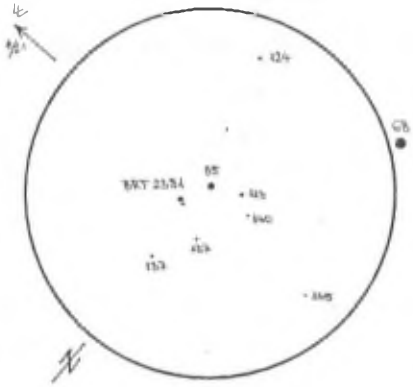
14270+0341 STF 1842 1828 1998 52 11 17 2,8 2,6 9,24 9,22

Ladányi (25 C, 137x): 9 magnitúdó körüli sárgás csillagokból álló, 2"-es, egyenlő pár, PA= 10°. Elsőre könnyű, látványos, csinos kettős. Érdekes módon inkább PA= 190-et becsülne az ember, ugyanis a B mintha kissé fényesebb lenne.

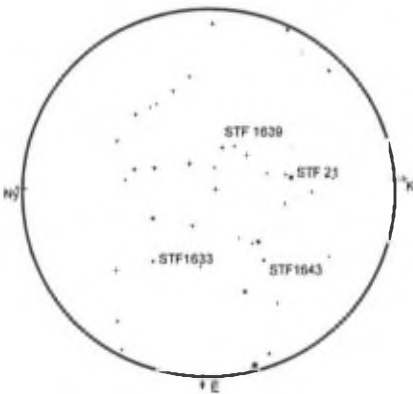
Tóth (27 T, 83x): Szoros, 2,3-es, keskeny réssel bomló, 9 magnitúdós csillagokból álló pár. 214x: Kényelmesen bomlik, a tagok fehérek, DM= 0, PA= 10°/190°.

08453+1853 BRT 2391 1894 1939 2 24 33 4,3 5,6 9,8 11,6 Cnc

Kocsis (34,2 T, 73x): A Jupiter hatodik holdjának, a Himalia keresésének „mellékterméke” ez a kettősészlelés. A Callisto és a Himalia közötti szakasz kb. felénél található a 68-as csillag, amely jó kiindulási hely volt az ettől a csillagtól ÉNy-ra található, a rajz látómezejének közepén lévő feltűnő csillaghármas (keletről nyugatra 113, 85, 96 fényességekkel). Ez utóbbi a BRT 2391 kettős. Már ezzel a nagyítással is éppen látható a kettösség 110x: Már biztosan, jól látható, hogy kettős. 181x: Ezzel a nagyítással már kényelmesen bontott, jelentős fényesség-eltérésű pár, a DM kb. 1,8-2,0, PA = 40°-45°. Mindkét komponens fehér.

12244+2535 STF1639 AB 1827 2000 99 291 325 1,3 1,8 6,74 7,83 Com
12244+2535 STF1639 AC 1952 1952 1 160 160 90,6 90,6 6,3

Boleska (10 L, 167x): Az AB gyönyörű, eltérő pár. Szoros, kis rés látszik a komponensek között. DM= 0,7, PA= 335°. Eleinte nem is tulajdonítottam jelentőséget egy halványnak tűnő távoli csillagnak, de miután a rajzot a PA bejelölése után egyeztettem, azonosítottam a C komponens. Pontosan nem tudnék fényességet becsülni, de valahol 9 és 10 magnitúdó között kell lennie PA= 160° irányban.

Mel 111 Com, 10x25 B, LM=5°

12289+2555 STF 21 AB 1836 1991 19 251 250 145,3 145,2 5,23 6,64 Com

Boleska (10x25 B): Természetesen jól bomlik az eltérő, nyílt pár. PA= 250°.

12207+2703 STF1633 1820 1994 80 242 245 8,0 9,0 7,04 7,13 Com

Boleska (10 L, 40x): Már jól bontott, fényes pár. 111x: Széles, egyenlő kettős, PA= 70°/250°.

12272+2701 STF1643 1830 2000 99 71 8 2,0 2,7 9,03 9,45 Com

Boleska (10 L, 111x): Biztosan bomlik. Tűhegynyi csillagok egymástól tűhegynyi távolságra. A PA nehezen becsülhető, de így belefér a látómezőbe a Coma-halmaz jellegzetes négyes alakzata. 167x: Szép, kis eltérésű, szoros kettős. Kb. ugyanolyan nehéz, mint az STF 1639 és hasonlóan szorosnak is tűnik, de ezt csak a halványasága teszi. PA= 0°-10°.

LADÁNYI TAMÁS

A Polaris Csillagvizsgáló programjaiból

Előadás-sorozat keddenként 18 órákor

Október 7. A 2003-as nagy Mars-közelség tanulságai (Hollósy Tibor)

Október 14. A Mars változó arca (Bartha Lajos)

Október 21. Emberrel a Marsra? (Kereszturi Ákos)

Október 28. Nyári emlékképek: csillagászati események a földön és az égen (Mizser Attila)

Ifjúsági szakkör középiskolásoknak!

Az első őszi szakköri foglalkozást szeptember 25-én tartjuk, 18 órától. (Új szakköri tagok felvétele!) A szakkör MCSE-tagok számára díjtalan. Az ifjúsági szakkört Horvai Ferenc csillagász szakos egyetemi hallgató vezeti.

1037 Budapest, Laborc u. 2/c., E-mail: polaris@mcse.hu

✕ -----

Belépési nyilatkozat

Kérem felvételemet a Magyar Csillagászati Egyesületbe **rendes tagként 2003-ra** (a tagdíj összege 4200 Ft, illetmény: *Meteor csillagászati évkönyv 2003 és a Meteor c. folyóirat*)

Név:

Cím:

Szül. dátum: év hó nap

Telefonszám: E-mail:

A tagdíjat az MCSE postacímére (1461 Budapest, Pf. 219.)
kérjük feladni rózsaszín postautalványon!

M2003/9.